

Länsstyrelsen
Örebro län

Sandra Thunander
Direkt: 019-193829
sandra.thunander@tlst.se
Fax:

2007-10-02

Dnr: 5114-15626-2007

Skötselplan för naturreservatet Kalkberget

Skötselplanen upprättad 2007 Sandra Thunander. Fastställd av
Länsstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2007-10-02

Foto: Sandra Thunander, 2007

1. Syfte

Syftet med reservatsbildningen enligt beslutet 1980 är att för kännedom om landets natur bevara en rik och delvis botaniskt värdefull flora på kalkberggrund och att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig skötsel av området.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Administrativ data

Objektnamn	Naturreseptatet Kalkberget
RegDos-id	2000219
Skyddsform	Naturreseptat
Beslutsdatum	1980-03-31
Län	Örebro län
Kommun	Örebro
Socken	Vintrosa
Fastigheter	Kalkberget 3:1, Eskilstorp 1:10 och 1:34
Läge	Reservatet är beläget i Kilsbergens sydsluttning ca 2 km sydväst om Garphyttan och ca 15 km väster om Örebro
Markägare	Ensklida markägare
Förvaltare	Länstyrelsen
Areal	1,1 ha, 1,3 ha enligt digital mätning
Ekonomiskt kartblad	10449
Prioriterade bevarandevärden	En rik och botaniskt värdefull flora
Markslag	Skogsmark
Naturgeografisk region	Sydligt boreala kuperade områden
Naturtyper	Blandskog

2.2 Naturförhållanden

Reservatet Kalkberget är beläget i Kilsbergens sydöstsluttning i Vintrosa socken. Kilsbergen är i huvudsak uppbyggda av sura bergarter. Kalkberget ligger omedelbart söder om ett gammalt kalkbrott vilket bidrar till att det istället är uppbyggt av basiska bergarter, främst urkalksten. Detta har skapat förutsättningar för en sällsynt och rik flora av kalkgynnande arter. Värmekrävande växter gynnas då reservatet är beläget i en sydvänd sluttning.

Kalkberget utgörs av skogsmark. Området är bevuxet med en luckig blandskog som består av tall, björk, asp, rönn och gran. Busk och markskiktet är rikt. I den nordöstra delen finns en hel del öppna partier. Här växer bl. a. kalk och värmegynnade arter som blåsippa, purpurknipprot, liljekonvalj, blodnäva, vippärt, tibast, oxel och olvon. I nordväst finns uppstickande hållar där vegetationen domineras av blodnäva, liljekonvalj, slätterfibbla, jungfrulin och smultron i fältskiktet. I busk och trädskiktet växer här nypon, olvon, en, asp och oxel samt några enstaka tallar. I söder växer träden något tätare med ett större inslag av gran.

2.3 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Kalkberget är beläget i en sydvänd sluttning som vilar på en kalkhaltig berggrund vilket bidrar till att reservatet har utvecklat en rik och botaniskt värdefull flora. Bland dem kan sällsynta arter som blodnäva och vippärt nämnas. Vid en kärlväxtinventering 1977 fann man att dessa arter, i Kalkberget, hade den rikligaste förekomsten i hela länet. Man gjorde även fynd av den sällsynta ormbunken murruta liksom den rödlistade mossan späd hårgräsmossa (*Cirriphyllum tommasinii*), sötvedel, trolldruva, backvial, gaffelbräken, bergmynta och underviol.

2.4 Allmän målsättning

Huvudsyftet med föreslagna åtgärder är att områdets rika flora ska gynnas.

2.5 Källor

Hallin G (1977). *Kärlväxtsinventering av Kalkberget*. Länstyrelsen i Örebro län.

Länstyrelsen i Örebro län, 1980. *Skötselplan för naturreservatet Kalkberget*.

Naturvårdsverket, 2003. *Bildande och förvaltning av naturreservat. Handbok*.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. Luckig blandskog med hållmarkspartier
2. Friluftsliv

3.1 Skötselområde 1: Luckig blandskog med hållmarkspartier

Beskrivning

En luckig blandskog som består av tall, björk, asp, rönn och gran. Längs den norra delen som gränsar mot kalkbrottet finns öppna solbelysta gläntor med ett rikt markskikt som bl. a. utgörs av kalk- och värmegynnande växter. Hållmarkspartierna har ett rikt fåltskikt och är ställvis helt dominerat av blodnäva. Här växer enstaka lågbevuxna träd av asp, oxel och tall.

Mål

Gläntorna med kalk- och värmegynnande arter bibehålls. I den östra delen hålls gran efter. Döda stående eller liggande träd lämnas i beståndet. Blodnäva, vippärt och purpurknipprot förekommer i området.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
– Gran inte förekommer med mer än 15 % täckningsgrad av ytan.

Skötselåtgärder

Andelen gran i området östra del kontrolleras senast år 2010 och därefter vart tionde år. Vid behov tas granar bort eller ringbarkas.

3.2 Skötselområde 2: Friluftsliv***Beskrivning***

En informationstavla finns i anslutning till reservatet. Ett skyddsstängsel finns längs brottkanten i reservatet.

Mål

Besökare ska kunna ta del av den rika och sällsynta florán. De ska även få information om reservatets syfte och naturvärden. De ska kunna hitta till reservatet.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarande mål är uppnådda:

- En parkeringsplats med plats för en bil finns.
- Informationstavla med beskrivning av reservatet och gällande föreskrifter för allmänheten finns i anslutning till reservatet.
- Ett skyddsstängsel i bra skick finns längs brottkanten.
- En markerad stig till reservatet finns.
- Samtliga ovan angivna anläggningar är väl underhållna.

Skötselåtgärder .

- En informationsskylt sätts upp i anslutning till reservatet.
- En markerad stig mellan parkeringen och reservatet anläggs.

4. Övrigt

Det är önskvärt att det finns en parkering med plats för en bil öster om reservatet, att det finns en informationstavla med beskrivning av reservatet och gällande föreskrifter för allmänheten vid p-platsen och att det löper en stig från denna till reservatet.

4.1 Förvaltning och tillsyn

Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen. Förvaltaren utövar tillsyn över reservatet i fråga om skötselåtgärder.

4.2 Anordningar vid jakt

Jakt får bedrivas i samma omfattning som tidigare.

4.3 Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av genomförda skötselåtgärder. Uppföljningen görs snarast möjligt efter att skötselåtgärden har genomförts. Den som anlitas för att genomföra åtgärderna ansvarar för dokumentationen av vilka åtgärder som utförs och när de utförs.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Ett program för uppföljning av reservatets bevarandemål ska utarbetas av Länsstyrelsen.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Uppföljning av skötselåtgärd	Efter åtgärd	1	Reservatsanslag
Informationstavla revideras	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Anläggning och markering av stig till reservatet	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Tillsyn och underhåll av stängslet och övriga friluftsanläggningar	Senast 2015 och därefter vart 5:e år	2	Reservatsanslag
Gallring av gran	Kontroll senast 2010 och därefter vart 10:e år	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Enligt program som upprättas av Länstyrelsen	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkeringar	Senast 2013 och därefter 6:e år	3	Reservatsanslag

Karta till skötselplan för naturreservatet KALKBERGET, Örebro kommun

Skötselområde 1: Luckig blandskog
med hållmarkspartier

Information

Reservatsgräns

Bilaga 1.

Föreskrifter enligt beslut 1980-03-31

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
2. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
3. anlägga väg eller stigar, utöver vad som framgår i fastställd skötselplan
4. använda kemiska bekämpningsmedel
5. tillföra växtnäringssämnen
6. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av upprättad skötselplan

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

1. medföra ej kopplad hund
2. göra upp eld
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
4. plocka blommor, gräva upp eller på annat sätt skada örter, ormbunkar, mossor eller lavar
5. tälta
6. anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
7. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltning

1. Skötseln av området syftar till att bevara och gynna den rika floran av främst blodnäva och vippärt. Dock ska inom delar av området skötseln anpassas så att även andra i området skyddsvärda arter gynnas.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa skötselplan.
3. Reservatet ska utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar
4. Området ska förvaltas av Länsstyrelsen
5. Samråd ska vid förvaltningen fortlöpande äga rum med berörda myndigheter och markägare

Bilaga 2. Artlista för naturreservatet Kalkberget

Artlista		
Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Källa
Kärlväxter		
<i>Populus tremula</i>	asp	Sandra Thunander 2007
<i>Picea abies</i>	gran	Sandra Thunander 2007
<i>Betula verrucosa</i>	vårtbjörk	Sandra Thunander 2007
<i>Juniperus communis</i>	en	Sandra Thunander 2007
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel	Sandra Thunander 2007
<i>Sorbus aucuparia</i>	rönn	Sandra Thunander 2007
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	Sandra Thunander 2007
<i>Viburnum opulus</i>	olvon	Sandra Thunander 2007
<i>Rosa canina</i>	nypon	Sandra Thunander 2007
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	Sandra Thunander 2007
<i>Epipactis atrorubens</i>	purpurknipprot	Sandra Thunander 2007
<i>Convallaria majalis</i>	liljekonvalj	Sandra Thunander 2007
<i>Geranium sanguineum</i>	blodnäva	Sandra Thunander 2007
<i>Lathyrus niger</i>	vippärt	Sandra Thunander 2007
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbär	Sandra Thunander 2007
<i>Maianthemum bifolium</i>	ekorrbar	Sandra Thunander 2007
<i>Fragaria vesca</i>	smultron	Sandra Thunander 2007
<i>Hypochoeris radicata</i>	rotfibbla	Sandra Thunander 2007
<i>Polygala vulgaris</i>	jungfrulin	Sandra Thunander 2007
<i>Anemone nemorosa</i>	vitsippa	Sandra Thunander 2007
<i>Astragalus glycyphyllos</i>	sötvedel	Gunnar Hallin 1977
<i>Actaea spicata</i>	trolldruva	Gunnar Hallin 1977
<i>Lathyrus sylvestris</i>	backvial	Gunnar Hallin 1977
<i>Asplenium septentrionale</i>	gaffelbräken	Gunnar Hallin 1977
<i>Satureja vulgaris</i>	bergmynta	Gunnar Hallin 1977
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	Gunnar Hallin 1977
Mossor		
<i>Cirriophyllum tommasinii</i>	Späd hårgräsmossa	Gunnar Hallin 1977